

MŪŽĪGĀ DERĪBA

Sabata pēcpusdienai

NEDĒĻAS PĒTĪJUMIEM:

2Moz 3:14, 1Moz 17:1–6, 1Moz 41:45, Dan 1:7, 1Moz 15:7–18, 1Moz 17:1–14, Atkl 14:6, 7.

ATMIŅAS PANTS:

“Un Es uzcelšu Savu derību starp Sevi un starp tevi un taviem pēcnācējiem pēc tevis, uz cilšu ciltīm par mūžīgu derību un būšu par Dievu tev un taviem pēcnācējiem pēc tevis.”
(1Moz 17:7)

Cik daudzi no mums atceras bērnībā plaušu karsoni, kas padarīja mūs ļoti slimus ar iespējamu stāvokļa pasliktināšanos? Garajās, drudzainajās naktīs mēs pamodāmies no pusmiega un redzējam, ka māte vai tēvs sēž krēslā pie mūsu gultas vājā nakts gaismiņā.

Tieši tāpat, tēlainā cilvēku valodā izsakoties, Dievs sēdēja pie gultas grēka slimajai pasaulei, kad morālā tumsa pēc plūdiem sekojošajos gadsimtos sāka padziļināties. Šī iemesla dēļ Viņš aicināja Ābrāmu un plānoja ar sava uzticamā kalpa palīdzību izveidot tautu, kurai Viņš varētu uzticēt zināšanas par Sevi un dot glābšanu.

Tāpēc Dievs noslēdza derību ar Ābrāmu un viņa pēcnācējiem, detalizētāk atklājot glābšanas plānu, lai glābtu cilvēkus no grēka sekām. Kungs negrasījās atstāt šo pasauli bez uzraudzības, īpaši tādā galējā trūkumā. Šajā nedēļā mēs aplūkosim vēl vairāk derības apsolījumu.

NEDĒĻAS KOPSKATS:

Kāds ir Dieva vārds? Ko tas nozīmē? Kāda bija nozīme vārdiem, kā Dievs stādīja Sevi priekšā Ābrāmam? Kādus vārdus Viņš izmantoja Sevis identificēšanai? Kāpēc Dievs mainīja Ābrāma vārdu uz “Ābrahāms”? Kāpēc vārds ir svarīgs? Kādi nosacījumi vai pienākumi tika pievienoti derībai?

Iepazīsties ar šīs nedēļas tēmu, lai sagatavotos Bībeles izpētei 24. aprīlī.

Jahve un derība ar Ābrāmu

“Un Viņš sacīja uz to: ‘Es esmu Tas Kungs, kas tev lika iziet no kaldeju Ūras, lai tev dotu šo zemi iemantot’” (1Moz 15:7).

Vārdi reizēm var būt kā zīmoli. Mūsu prātos tie sasaistās ar noteiktu tēlu tik cieši, ka tad, kad mēs izdzirdam šo vārdu, mēs momentā to atceramies. Kādas īpašības tev nāk prātā, piemēram, kad tu iedomājies par šiem vārdiem: Alberts Einšteins, Martins Luters Kings (jaunākais), Gandi vai Tabita? Katrs no tiem ir saistīts ar noteiktu raksturojumu un ideāliem.

Bībeles laikos cilvēki Tuvajos Austrumos piešķīra vārdiem lielu nozīmi. “Ebreji vienmēr ir uzskatījuši vārdu par kaut ko tādu, kas vai nu norāda uz nosauktās personas raksturojumu, vai arī uz vārda devēja domām un emocijām, vai arī uz apstākļiem, kādi bijuši laikā, kad vārds tika dots.” (The SDA Bible Commentary, 1. sēj., 523. lpp.)

Kad Dievs vispirms slēdza derības attiecības ar Ābrāmu, Viņš sentēvam stādījās priekšā ar vārdu JHVH (latviešu valodā tulkots kā “Kungs” (1Moz 15:7) un bieži tiek izrunāts kā “Jahve”). Tādējādi 1Moz 15:7 burtiski būtu jālasa: “Es esmu JHVH, kas tev lika iziet no...”

Vārds “JHVH”, kaut arī sastopams Vecajā Derībā 6828 reizes, ir noslēpumā tīts. Šķiet, ka tā ir darbības vārda “hayah” (“būt”) forma, kas tādā gadījumā nozīmētu “Mūžīgais”, “Pastāvošais”, “Pašpietiekamais” vai “Tas, kurš dzīvo mūžīgi”. Dievišķās īpašības, kas, šķiet, ir uzsvērtas šajā apzīmējumā, ir spēja pašam eksistēt un uzticamība. Tās norāda uz Kungu kā dzīvo Dievu, dzīvības Avotu, pretstatā pagānu dieviem, kas eksistēja vienīgi savu pielūdzēju iztēlē.

Dievs pats izskaidro vārda “Jahve” nozīmi 2Moz 3:14 – “Es esmu, kas Es esmu”. Šī nozīme izsaka Dieva beznosacījumu eksistences realitāti, vienlaikus norādot uz Viņa valdīšanu pagātnē, tagadnē un nākotnē.

“Jahve” ir arī Dieva personīgs vārds. Jahves identitāte kā “Tas, kas izveda Ābrāmu no Ūras”, norāda uz to, ka 1Moz 12:1–3 tika pasludināta Dieva derība ar viņu. Dievs grib, lai Ābrāms zina Viņa vārdu, jo tas atklāj Viņa identitātes aspektus, personību, būtību un raksturu. To zinot, mēs varam mācīties uzticēties Viņa apsolījumiem (Ps 9:10, Ps 91:14).

Kad tu dzirdi Jahves vārdu, kādas īpašības vai kāds raksturojums automātiski ienāk tavā prātā? Vai tā ir mīlestība, labestība un rūpes, vai arī bailes, stingrība un disciplīna? Kādas domas automātiski ienāk prātā, kad tu dzirdi vārdu “Jēzus”? _____

El Šadai

“Un Ābrāmam bija deviņdesmit deviņi gadi, kad Tas Kungs atklājās Ābrāmam un sacīja uz viņu: “Es esmu tas visuvarenais Dievs, staigā sava Dieva priekšā, tad tu būsi taisns.” (1Moz 17:1)

Jahve bija parādījies Ābrahāmam vairākas reizes iepriekš (1Moz 12:1, 7, 1Moz 13:14, 1Moz 15:1, 7, 18). Tagad, augšminētajā pantā, Jahve atkal parādās Ābrāmam (“Kungs atklājās Ābrāmam”), nosaucot Sevi par “visuvareno Dievu” – tas ir vārds, kas ir izmantots tikai Pirmajā Mozus grāmatā un Ījaba grāmatā. Vārds “visvarenais Dievs” sastāv no “EL” – tas ir vārds, kas semītu vidū tika izmantots Dieva apzīmēšanai. Lai gan precīza nozīme vārdam “Šadai” nav pilnībā skaidra, tulkojums “visuvarenais”, šķiet, ir visprecīzākais. (Salīdzini ar Jes 13:6 un J1 1:15.) Jāsecina, ka galvenā doma, izvēloties šo apzīmējumu, ir Dieva spēku un varu pretstatīt cilvēces vājumam un traulumam.

Izlasi 1Moz 17:1–6, kas palīdz visu nolikt plašākā kontekstā. Kāpēc Kungs šajā reizē gribēja uzsvērt Ābrāmam Savu spēku un varu? Ko Dievs tādu pateica, kas no Ābrāma prasīja uzticību šim spēkam un varai? Īpaši pievērsiet uzmanību sestajam pantam.

Burtisks 1Moz 17:1–6 tulkojums būtu: “Jahve parādījās Ābrāmam un teica: ‘Es esmu El Šadai, staigā Manā priekšā un esi pilnīgs, un Es noslēgšu derību starp Mani un tevi, un tas tev ļaus lielā mērā vairoties. [...] Tu būsi tēvs tautu pulkam, [...] un Es padarišu tevi ārkārtīgi auglīgu.’” Šis pats vārds parādās arī 1Moz 28:3, kur Īzāks saka – El Šadai svētīs Jēkabu, darīs viņu auglīgu un vairo viņu.

Līdzīgs El Šadai apsolījums ir atrodams 1Moz 35:11, 1Moz 43:14 un 1Moz 49:25. Tie ir panti, kas norāda uz Dievam piemītošu bagātību – El, Dievs, kam pieder vara un autoritāte, un Šadai, kas ir neizsmeļamu bagātību Dievs, un šīs bagātības Viņš ir labprātīgs izliet pār tiem, kas tās meklē ticībā un paklausībā.

Mēdz teikt, ka roze, ja tai iedotu citu vārdu, smaržotu tikpat saldi. Doma tāda, ka nosaukumam nav nozīmes. Tomēr cik lielu mierinājumu un cerību tu iegūtu, ja Kunga vārds būtu “iznīcīgais Dievs” vai “vājais Dievs”? Izlasi šodienas rakstvietu. Aizstāj apzīmējumu “visuvarenais Dievs” ar šiem diviem citiem vārdiem. Ko tas izdarītu ar tavu ticību un uzticību Viņam, ja Kungs mums atklātos šādā veidā? Kādu mierinājumu mums toties sniedz vārds “El Šadai”?

No Ābrāma par Ābrahāmu (1Moz 17:4,5)

Lai gan Dieva apzīmējumi nāk kopā ar garīgu un teoloģisku nozīmi, tomēr tie nebeidzas tikai ar Dievu. Cilvēku vārdi senajos Tuvajos Austrumos nebija vienkārši bezjēdzīgi identifikācijas veidi, kā tas bieži vien ir mums. Meitenes vārds “Marija” vai “Zuzanna” mūsdienās nerada nekādu lielu atšķirību. Tomēr senajiem semītiem cilvēku vārdi bija garīgas nozīmes pilni. Visiem semītu personvārdiem ir nozīme, un parasti tie sastāv no frāzes vai īsa teikuma, kas izsaka vēlējumu vai pateicību no vecāka puses. Piemēram, Daniēls nozīmē “Dievs ir tiesnesis”, Joēls nozīmē “Jahve ir Dievs” un Nātāns nozīmē “Dieva dāvana”.

Tā kā vārdiem bija nozīme, tie bieži vien tika mainīti, lai atspoguļotu radikālu izmaiņu cilvēka dzīvē un apstākļos.

Izlasi šos pantus! Par kādām situācijām tie runā, un kāpēc vārdi maina šīs situācijas?

1Moz 32:28 _____

1Moz 41:45 _____

Dan 1:7 _____

No vienas puses, pat mūsdienu prātiem nav nemaz tik grūti saprast, cik nozīmīgi ir tas, kā cilvēks tiek saukts. Tam reizēm var būt smalka, bet reizēm ne tik smalka ietekme. Ja kāds nepārtraukti tiek saukts par “muļķi” vai “neglīteni” un ja šādus apzīmējumus attiecībā uz viņu regulāri izmanto daudzi cilvēki, agri vai vēlu tiem būs ietekme uz to, ko šis cilvēks par sevi domā. Tieši tāpat, dodot cilvēkiem noteiktus vārdus vai vārdus mainot, šķiet, ir neiespējami neietekmēt to, ko viņi par sevi domās, tādējādi ietekmējot viņu rīcību.

Ņemot to vērā, nav grūti saprast, kāpēc Dievs gribēja mainīt Ābrāmam vārdu. Ābrāms nozīmē “Tēvs ir paaugstināts”. Dievs nomainīja to uz “Ābrahāms”, kas nozīmē “pulku Tēvs”. Aplūkojot derības apsoliņumu, kurā Dievs saka – “Un Es tevi darīšu ļoti auglīgu, un daudzām tautām un ķēniņiem būs nākt no tevis” (1Moz 17:6) –, vārda maiņa ir labāk saprotama. Varbūt tas bija veids, kā Dievs palīdzēja Ābrahāmam uzticēties derības apsoliņumam, kas tika dots 99 gadus vecam vīram, kurš bija precējies ar vecu sievieti, kas līdz tam bija neauglīga. Īsāk sakot, Dievs to darīja, lai palīdzētu Ābrahāmam augt ticībā viņam dotajiem apsoliņumiem.

Derības pakāpes (1Moz 12:1, 2)

Šajos divos pantos ir atklāta Ābrāmam dotās Dieva derības apsoliņuma pirmā pakāpe. Dievs tuvojās Ābrāmam, deva viņam pavēli, un tad viņš izteica Viņam apsoliņumu. Šī tuvošanās izsaka Dieva žēlsirdīgo Ābrāma ievēlēšanu par pirmo Viņa īpašās žēlastības derības galveno personu. Pavēle ietver pilnīgas uzticēšanās Dievam pārbaudi (Ebr 11:8). Apsoliņums (1Moz 12:1–3, 7), kaut arī rakstīts īpaši Ābrāma pēcnācējiem, ietver apsoliņumu visai cilvēcei (1Moz 12:3, Gal 3:6–9).

Otrā Dieva derības ar Ābrāmu pakāpe redzama 1Moz 15:7–18. Kuros pantos mēs atrodam dažus no tiem pašiem soļiem, kas bija pirmajā pakāpē?

Dieva tuvošanos cilvēkam? Panti? _____

Aicinājums paklausīt? Panti? _____

Dievišķais apsoliņums? Panti? _____

Svinīgā otrās pakāpes rituālā Kungs parādījās Ābrāmam un izgāja cauri rūpīgi sakārtotiem dzīvnieku gaļas gabaliem. Katrs no trim dzīvniekiem bija nokauts un sadalīts divās daļās, kas noliktas viena pret otru, pa vidu atstājot vietu. Putni tika nokauti, bet ne sadalīti. Tiem, kas noslēdza derību, bija jāstaigā starp sadalītajiem gabaliem, simboliski apsolut pastāvīgu pakļaušanos noteikumiem, par kuriem tik svinīgi tiek panākta vienošanās.

Apraksti, kas notika trešās un noslēdzošās dievišķās derības pakāpes laikā, kas tika slēgta ar Ābrāmu (sk. 1Moz 17:1–14). _____

Vārda “Ābrahāms” nozīme uzsver Dieva ilgas un plānu glābt visas tautas. “Daudzās tautas” ietver gan jūdus, gan pagānus. Jaunā Derība pavisam skaidri pasaka, ka patiesie Ābrahāma pēcnācēji ir tie, kam ir Ābrahāma ticība un kas uzticas apsoliņam Mesijas nopelniem (sk. Gal 3:7, 29). Tādējādi jau no tik seniem Ābrahāma laikiem Kunga nolūks ir bijis izglābt pēc iespējas vairāk cilvēku, lai arī kādās tautās viņi dzīvotu. Mūsdienās nav citādi – par to nav šaubu.

Izlasi Atkl 14:6, 7 – pirmo eņģeļa vēsti. Kādas paralēles tu vari atrast tajā, ko eņģelis saka un kas notika Ābrahāma derībā? Kādā ziņā jautājumi ir tie paši? _____

Derības pienākumi

“Es esmu viņu izredzējis, lai viņš saviem bērniem pavēl un savam namam pēc viņa, ka tie sargā Tā Kunga ceļu, lai darītu taisnību un tiesas, ka Tas Kungs liktu nākt pār Ābrahāmu tam, ko Viņš ir sacījis viņam.” (1Moz 18:19)

Kā mēs līdz šim redzējām, derība vienmēr ir žēlastības derība, kur Dievs mūsu labā dara to, ko mēs paši nekad nedarītu. Derība ar Ābrahāmu nav izņēmums.

Savā žēlastībā Dievs izraudzīja Ābrahāmu kā Savu instrumentu, lai palīdzētu pasludināt pasaulei glābšanas plānu. Tomēr Dieva derības apsoliņumu piepildīšanās bija saistīta ar Ābrahāma labprātību darīt pareizi un paklausīt Viņam ticībā. Bez šīs paklausības no Ābrahāma puses Dievs viņu nevarētu izmantot.

1Moz 18:19 parāda, kā ir saistīta žēlastība un likums. Pants sākas ar žēlastību (“Es viņu ziņū”), un tad seko fakts, ka Ābrahāms ir tas, kurš paklausīs Kungam un kas arī savai ģimenei tiks paklausīt. Ticība un darbi šeit ir attēloti ciešā saistībā, kā tam arī vajadzētu būt (sk. Jk 2:17).

Tomēr ievēro 1Moz 18:19 izmantoto izteiksmes veidu, īpaši pēdējo teikumu. Ko tas šeit stāsta par Ābrahāma paklausību? Lai gan paklausība nav glābšanas līdzeklis, kāda nozīme tai šeit ir piešķirta? Vai saskaņā ar šo pantu derību varētu piepildīt bez tās? Paskaidro savu atbildi!

Derības svētības nevarēja baudīt vai saglabāt, ja netika izpildīti noteikti nosacījumi no labuma guvēju puses. Lai gan nosacījumi nebija vajadzīgi, lai noslēgtu derību, tiem bija jābūt kā mīlestības, ticības un paklausības reakcijai. Tiem bija jābūt attiecību starp cilvēkiem un Dievu redzamajai daļai. Paklausība bija līdzeklis, ar kura palīdzību Dievs varēja piepildīt Savus cilvēkiem dotos derības apsoliņumus.

Derības laušana nepaklausot ir neuzticība noslēgtajām attiecībām. Kad derība ir laužta, tad laužti ir nevis apbalvošanas nosacījumi, bet piepildīšanas nosacījumi.

Vai savā pieredzē ar Kungu tu redzi, kāpēc paklausība ir tik svarīga? Vai vari izdomāt kādus piemērus vai nu no Bībeles, vai savas pieredzes, kur nepaklausība padara neiespējamu derības apsoliņumu piepildīšanos? Ja jā, kas tie ir, un, vēl svarīgāk, kā to varēja izlabot?

TĀLĀKIEM PĒTĪJUMIEM:

Izlasi Elenas Vaitas grāmatā “Sentēvi un pravieši” nodaļu “Ābrahāma aicināšana” (125.–131. lpp.) un grāmatā “Apustuļu darbi” nodaļu “Jūdi un pagāni” (188.–200. lpp.).

Varavīksne ir zīme Dieva derībai ar Noa. Izlasi 1Moz 17:10 un uzzini, kāda bija zīme Dieva derībai ar Ābrahāmu. Apgraizīšana bija paredzēta: (1) lai nošķirtu Ābrahāma sēklu no pagāniem (Ef 2:11); (2) lai iemūžinātu Jahves derības piemiņu (1Moz 17:11); (3) lai veicinātu morālas šķīstības izkopšanu (5Moz 10:16); (4) lai attēlotu taisnošanu ticībā (Rm 4:11); (5) lai simbolizētu sirds apgraizīšanu (Rm 2:29) un (6) lai kalpotu kā priekšvēstnesis kristiešu kristību rituālam (Kol 2:11, 12).” (The SDA Bible Commentary, 1. sēj., 322., 323. lpp.)

Varavīksne paliks kā Dieva apsolījuma zīme līdz pat laika galam, bet ne apgraizīšanas zīme. Saskaņā ar apustuļi Pāvilu apgraizīšana, ko saņēma Ābrahāms, bija taisnības zīme, ko viņš bija saņēmis ticībā Dievam (Rm 4:11). Tomēr gadsimtu gaitā apgraizīšana sāka nozīmēt glābšanu paklausībā likumam. Līdz Jaunās derības laikiem apgraizīšana bija zaudējusi savu nozīmi. Tā vietā neatņemams elements ir ticība Jēzum Kristum, kas vada pie paklausīgas, pārveidotas dzīves. Izlasi Gal 5:6, Gal 6:15 un 1kor 7:18, 19.

JAUTĀJUMI PĀRRUNĀM:

1. Pārrunājiet attiecību starp ticību un darbiem. Vai var pastāvēt viens bez otra? Ja nē, tad kāpēc?

2. “Arī tagad daudzi vēl tiek pārbaudīti līdzīgi Ābrāmam. Tie nedzird Dieva balsi tieši no Debesīm, bet Viņš tos aicina ar norādījumiem savā Vārdā un tālredzīgi kārtojot notikumus dzīvē. Tie var tikt aicināti atstāt karjeru, kas sola bagātību un godu, pārtraukt tuvas un ienesīgas attiecības ar citiem cilvēkiem un šķirties no saviem radiem, lai ietu pa ceļu, kas, kā tiem šķiet, prasīs vienīgi pašaiizliedzību un upurus. Dievs tiem ir paredzējis kādu darbu, bet dzīves ērtības, radu un draugu ietekme varētu kavēt tieši to īpašību izveidošanos, kas nepieciešamas šī pienākuma veikšanai. Kungs aicina tos ārā no cilvēciskā iespaida un atbalsta loka, liekot izjust Viņa palīdzības nepieciešamību, kur tie varētu paļauties vienīgi uz Viņu, lai Viņš pats tiem atklātos. Kurš ir gatavs atsaukties dievišķajam aicinājumam un atstāt savus lolotos plānus un vistuvākos draugus?” (Elena Vaita “Sentēvi un pravieši”, 126., 127. lpp.) Pārrunājiet jebkurus mūsdienu piemērus par cilvēkiem, kurus jūs pazīstat un kas ir ņēmuši vērā šo aicinājumu.

KOPSAVILKUMS:

Dievs aicināja Ābrahāmu īpašās attiecībās ar Viņu, lai atklātu glābšanas plānu pasaulei.